



Forum kulturarv 27 november 2025: Kultur(arvs)kanon Hur vill vi minnas det förflutna och vilka berättelser vill vi föra vidare?

Program

12:30 Registrering

13:00 Inledning, **Karl Magnusson**, ordförande i Kulturarvsakademien.

13:10 **Lars Trägårdh**, professor i historia och ordförande i den kommitté som regeringen tillsatt som tagit fram en svensk kulturkanon.

13:40 **Åsa Arping**, professor i litteraturvetenskap, Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion vid Göteborgs universitet.

14:00 Fika och mingel

14:45 **Karin Nilsson**, verksamhetschef och tf överintendent ArkDes.

15:05 **Cornelius Holtorf**, UNESCO professor i Heritage Futures, Linnéuniversitetet.

15:25 **Paneldiskussion och publikens talan**

Paneldeltagare: Kerstin Alnebratt, förvaltningschef Kulturförvaltningen VGR, Cornelius Holtorf, Karin Nilsson, Åsa Arping och Lars Trägårdh.

17:00 Tack!

Moderator: **Lena Ulrika Rudeke**, verksamhets- och programansvarig för Göteborgs universitets programverksamhet vid Jonsereds herrgård och koordinatör, Unesco Litteraturstaden Göteborg, medlem i CCHS advisory board.

Presentationer

En kulturkanon för Sverige. Varför? Varför nu? Och hur var det förr?

En gång i tiden hade vi en kulturkanon som utgjorde en grund för att ge alla i Sverige tillgång till vårt gemensamma kulturkapital, i synnerhet skolbarnen i folkskolan, men även vuxna genom folkbildningen. Idag är Sverige präglad av en stor splittring rörande tillit, trygghet, social sammanhållning, bildning och gemenskap. I detta läge finns behov av att tydliggöra och tillgängliggöra det kulturarv som har format landet, som en gemensam referensram för både nya och etablerade medborgare. Att skapa en (ny) kulturkanon för Sverige.

Genom att lyfta fram verk och företeelser som haft varaktig betydelse för svensk kultur och samhällsutveckling – inom både konstnärliga och samhällliga fält – syftar kulturkanonen till att stärka gemenskapen och bredda förståelsen för Sveriges historiska förankring. Målet för en kulturkanon för Sverige är att främja en medborgerlig bildning som syftar till att inkludera alla i en delad gemenskap.

LARS TRÄGÅRDH är professor i historia och ordförande i den kommitté som regeringen tillsatt som tagit fram en svensk kulturkanon.



Kanonbegrepp under omförhandling: Två nutida svenska debatter

Ur ett litteraturvetenskapligt perspektiv tar inlägget avstamp i två nutida debatter om en svensk kulturkanon, båda uppkomna i samband med regeringsförslag – det ena 2006–2007 och det andra 2024–2025.

En övergripande slutsats är att begreppet kanon i svenskt sammanhang har genomgått en avgörande förändring under de senaste decennierna. Men även om kanon numera gärna presenteras som tillgänglig för alla kvarstår dess grundläggande definitionsmakt. Målkonflikten blir särskilt tydlig när regeringsföreträdare formulerar ambitioner att använda litteraturen för att åstadkomma samhällsförändringar med nationalistiska undertoner.

ÅSA ARPING är professor i litteraturvetenskap vid Göteborgs universitet. Hennes forskning har kretsat kring 1800-talsromansens framväxt och genomslag, skönlitteratur ur klassperspektiv samt olika aspekter av litteraturhistorieskrivning. Bland hennes senaste publikationer märks boken Att göra klass: Nedslag i svensk samtidsprosa (2022) samt artiklar om det svenska mottagandet av Uncle Tom's Cabin. Arping har även medverkat i flera litteraturhistoriska översiktsverk, bland annat ansvarar hon för perioden 1850–1900 i Natur & kulturs litteraturhistoria (2021/2024).



Vad är värt att bevara på ett museum?

Kultur är civilisationens vagg. Det är den grund som vårt samhälle bygger på och det är kultur som gör oss mänskliga i vår förmåga att känna empati, uppleva skönhet och värna det sköra och vackra.

Kultur i städer är opera, teater, bibliotek, replokaler och museer. Det är filmproduktion, spelutveckling och studiecirkel. Det är platser dit människor går för att arbeta, för att njuta, uppleva och känna. Genom sina uttryck ger kultur oss människor möjlighet att reflektera, sträcka tanken, och upptäcka känslor vi inte visste att vi hade. Utan kultur, ingen civilisation.

I Sverige finns 13 nationella museiorganisationer som bevarar kultur för kommande generationer. Efter årsskiftet är de 11. Vem bestämmer egentligen vilken kultur som är värd att bevara? Varför har vi de museer vi har och varför tillkommer det så sällan nya nationella museer trots att nya kulturuttryck hela tiden föds?

KARIN NILSSON är verksamhetschef och tf Överintendent för ArkDes, Statens centrum för arkitektur och design, vars uppgifter från årsskiftet överförs till Moderna museet.



Framtidskanon: från historiska till framtidsinriktade referensramar

Det svenska samhället är en del av en värld där mänskligheten står inför avgörande utmaningar: klimatkrisen, krig, ojämlikhet, pandemier, den globala ekonomin med mera. Kultur och kulturarv, som rör hur människor förstår världen, varandra och sig själva, är centrala för att kunna möta dessa frågor. De skapar gemensamma referensramar som formar medborgarnas självbilder, värderingar, uttryckssätt och handlingsmönster.

I mitt bidrag vill jag förskjuta perspektivet från en historiskt inriktad referensram till en framtidsinriktad. Jag utgår från att framtiden är större än Sverige, men belyser med exempel hur en framtidskanon kan bidra till att människor i Sverige: tänker långsiktigt och hoppfullt, blir bättre rustade att hantera förändringar, utvecklas till sådana de vill bli framöver, samt stärker sammanhållning, solidaritet och tillit både inom och mellan samhällen. En framtidskanon kan dessutom sprida den kunskap som bedöms vara mest angelägen för framtiden i Sverige och i världen.

CORNELIUS HOLTORF är Unesco-professur om Heritage Futures, Linnaeus University, Kalmar.

